

NICK BRADLEY

PATRU
ANOTIMPURI
ÎN JAPONIA

Traducere din engleză și note de
MAGDALENA CIUBĂNCAN

HUMANITAS
fiction

宮沢賢治（昭和6年）

雨ニモマケズ 風ニモマケズ

雪ニモ夏ノ暑サニモマケヌ丈夫ナカヲダラモチ

欲ハナク 決シテ睡ラズ イツモシズカニワラツテイル

一日ニ玄米四合下 味噌ト少シノ野菜ヲタベ

アヲユルコトヲ ジブンヲカンジヨウニ入レズニ

ヨクニキキシワカリ ソシテワスレズ

野原ノ松ノ林ノ蔭ノ 小サナ鶯フキノ小屋ニイテ

東ニ病氣ノコトモアレバ 行ツテ看病シテヤリ

西ニツカレタ母アレバ 行ツテソノ稲ノ束ヲ負イ

南ニ死ニソウチ人アレバ 行ツテコワガヲナクテモイイトイイ

北ニケンカヤツシヨウガアレバツマナイカヲヤメロトイイ

ヒアリノトキハナニヌヲナガシ

サムサノナツハオロオロアルキ

ミンナニデクノボートヨバレ

ホメラレモセズ クニモサレズ

ソウイワモノニ ワタシハナリタイ

Neînvins nici de ploaie

Kenji Miyazawa (Anul 6, Era Shōwa¹)
Traducere de Nick Bradley

Neînvins nici de ploaie,
Neînvins nici de vânt,
Neînfrânt nici de nămeți,
Nici de arșița verii.
Cu un trup puternic,
Fără dorințe.
Nici furios, nici dușmănos,
Zâmbind mereu liniștit.
Mâncându-mi porția de patru măsuri de orez brun,
Miso și niște legume în fiecare zi.
Observând totul
Imparțial și dezinteresat.
Privind, ascultând și înțelegând pe deplin,
Neuitând niciodată lecțiile învățate.
Trăind într-o casă simplă cu acoperiș de paie,
În umbra pinilor pădurii.
Mergând spre răsărit, ca să îngrijesc un copil bolnav,
Spre apus, ca să ajut o mamă epuizată să culeagă orezul,
Către miazăzi, să-i spun celui de pe patul de moarte că n-are de
ce să se teamă,
Înspre miazănoapte, ca să le spun celor ce se luptă să se împace.
Vărsând lacrimi în vremea secetei,

1. 1931.

Pierzându-mă pe drum când vara-i răcoroasă.
Să fiu un nimeni.
Nici lăudat, nici certat de alții.
Un astfel de om
Vreau eu să fiu.

Flo: Primăvara

— Și care mai e viața ta, Flo?

Kyoko a luat o înghițitură de bere, apoi a pus paharul înapoi pe masă, lângă un bol de teci de *edamame*.

— Chiar așa, ce mai e nou? a întrebat Makoto, scuturându-și scrumul de la țigară pe o farfurie plină cu oase de pui, înainte de a trage din nou un fum. Pari cam tristă în ultima vreme.

Flo a strâns în mână paharul cu ceai *oolong* și a râs nervos.

— Tristă? Nici vorbă! Mă simt foarte bine.

Kyoko, Makoto și Flo stăteau în jurul unei măsuțe joase într-o *izakaya*¹ din Shinjuku, faimoasă pentru berea de import. Veniseră aici împreună, direct de la birou. Flo refuzase inițial invitația, motivând că era epuizată, și că nu voia să meargă în mijlocul mulțimii venite să admire florile de cireș – era în toilul sezonului de *hanami*². Dar Kyoko o luase de braț și o scosese repede pe ușa biroului, ca un agent de securitate care dă afară un individ recalcitrant din sediul firmei.

— Vii cu noi și gata, îi spusese, ignorându-i protestele anemice. Indiferent dacă-ți place sau nu.

Acum, că se afla aici, Flo trebuia să recunoască faptul că era bine să fie în altă parte decât la muncă, acasă sau lucrând la laptop în vreo cafenea din apropierea locuinței – singurele trei

1. Cărciumă japoneză.

2. Admirarea florilor de cireș.

locuri unde-și petrecuse ultimele luni. Inițial, Kyoko și Makoto sugeraseră să meargă în parcul Ueno și să stea sub cireșii înfloriți, dar când Flo a început să peroreze despre cum ei i se părea că *sakura*¹ era supraevaluată în comparație cu frunzele roșii de toamnă ale arțarilor, Kyoko o întrerupsese și insistase să meargă în schimb la *izakaya* lor preferată. Micuța cârciumă în stil japonez nu avea decât niște rogojini *tatami* și câteva măsuțe joase din lemn. Fumul de la țigara lui Makoto umplea aerul, în ciuda faptului că la mese nu se aflau decât câțiva clienți.

— Pur și simplu nu pari în apele tale în ultima vreme, a spus Kyoko, încruntându-se. Nu mai ieși cu noi. Nu-mi mai răspunzi la mesaje. Chiar și profesoara de calligrafie a întrebato de ce nu mai vii la ore. A trebuit s-o mint pe Chie-sensei și să-i spun că ești bolnavă.

Flo nu a spus nimic. A pus jos paharul cu ceai și l-a privit pe Makoto cum a suflat un nor de fum în direcția mesei de lângă ei. Cele două fete care mâncau acolo i-au aruncat priviri iritate, dar lui nu i-a păsat.

Kyoko purta hainele ei imaculate de birou: un pulover polo roz și pantaloni crem. Părul și-l prinsese la spate într-o coadă îngrijită, iar machiajul discret îi era perfect, ca întotdeauna. Flo fusese mereu un pic geloasă pe cât de bine putea să arate Kyoko fără nici un efort. Era incredibil de frumoasă, fără să se străduiască deloc. Spre deosebire de ea, Flo era mereu îmbrăcată neglijent, cu haine vechi care nu i s-ar fi iertat nici unui angajat japonez. Niște pantaloni lejeri și o cămașă reprezentau cea mai distinsă ținută pe care o putea avea. Makoto arăta exact ca orice alt funcționar din Tokyo, singurul element în plus fiind cravata maro elegantă, pe care Kyoko i-o alesese luna trecută în Ginza. Deja îi slăbise puțin strânsimea din jurul gâtului.

— Îmi cer scuze dacă sunt prea directă, a spus Kyoko un pic mai blând.

1. Florile de cireș japonez.

Flo nu și-a putut reține un zâmbet. Kyoko era întotdeauna directă! Acesta era unul dintre lucrurile pe care Flo le aprecia la ea.

— Pur și simplu îmi era teamă că... nu știu... că nu mai vrei să fim prietene.

— Nu! a spus imediat Flo îngrijorată. Nici vorbă de așa ceva!

Kyoko era una dintre cele mai apropiate prietene pe care le avea în Tokyo. N-ar fi putut spune că îi era „cea mai bună prietenă“, căci „cea mai bună“ implica un grad de apropiere pe care Flo nu-l avea cu nimeni din oraș. În afară de Yuki. Când Flo și Kyoko începuseră să iasă împreună și în afara orelor de la muncă, mergând la lecțiile de calligrafie din Chiba, Flo chiar sperase că între ele va fi și ceva... altfel. Dar, din fericire, înainte să facă ceva jenant, aflase că Kyoko se întâlnea cu un tip pe care-l plăcea foarte mult. Norocul făcea ca acel tip să fie Makoto, un coleg jovial pe care Flo îl știa și care îi plăcea, așa că era foarte fericită să iasă împreună cu ei doi și nu se simțea niciodată ca a cincea roată la căruță.

Până cu câteva săptămâni în urmă, cina de miercuri seară fusese un ritual pentru ei trei, mai ales de când Flo nu mai mergea în fiecare zi la birou. Se bucura de poziția de invidiat în care putea să-și termine săptămâna de lucru miercuria, folosind joia, vinerea și sâmbăta pentru a lucra la proiectele de traduceri literare. Dar nu mai ieșise cu ei de o veșnicie. Când să fi fost ultima oară când merseseră în oraș toți trei? Cu o lună în urmă? Sau două?

— Chiar și Makoto a observat că te-ai schimbat, a spus repede Kyoko, trecând de la japoneză la engleză într-o încercare de a-l elimina din conversație. Și el de obicei n-are nici cea mai mică idee ce se întâmplă cu femeile.

Makoto s-a concentrat să asculte engleza foarte bună a lui Kyoko și aproape că a prins ceea ce spusese ea. Kyoko a chicotit, observându-i eforturile.

— Așa e, a spus el în engleză, modest și totuși cu un soi de jenă.

Bietul Makoto. Stătea lângă Kyoko, amândoi fiind de cealaltă parte a mesei față de Flo. Tocmai se pregătea să-și scuture țigara pe farfuria cu oase de pui, când Kyoko l-a lovit ușor peste încheietura mâinii. A înclinat încet din cap și s-a întins după scrumiera pe care ea i-o împingea.

— Haide, Flo-chan, a început Kyoko amabilă, trecând din nou pe japoneză. Poți să ne spui.

Flo și-a mușcat limba. A aruncat o privire spre telefon – nici un mesaj nou.

În general, Flo era deschisă și sinceră, dar își ținuse întotdeauna viața privată departe chiar și de cei doi. Înainte de orice, simțea că n-ar fi putut să le spună despre Yuki. Oare Kyoko și Makoto ar fi fost surprinși să afle că Flo se întâlnea cu femeii? Probabil că nu – nimic din ceea ce spusese sau făcuseră ei vreodată nu sugera contrariul –, dar Flo nu adusese niciodată vorba despre asta, considerând-o o chestiune personală. Iar acum, când se cunoșteau deja de atâta vreme, nu avea nici cea mai vagă idee cum să aducă subiectul în discuție. Era ca și cum ar fi construit un zid gigantic în jurul ei, o barieră impenetrabilă, iar posibilitatea de a o distruge complet pentru a lăsa pe cineva să treacă dincolo de ea i se părea absolut terifiantă. Se simțea mult mai sigură dacă se închidea înăuntru. Așadar, nu, nu le vorbise niciodată despre Yuki. Nici despre cum se cunoscuseră, nici despre faptul că Yuki se mutase cu ea, și nici atât despre planul lui Yuki de a pleca la New York peste o lună, ca să lucreze într-o librărie, în timp ce ar urma cursurile unei școli de limbă engleză. Mai mult decât orice altceva, ceea ce-i declanșa tot stresul lui Flo în ultima vreme era relația ei cu Yuki.

Așa că, nu, Flo nu putea să le spună nimic legat de ea. În loc de asta, a făcut ceea ce ar fi făcut oricine: s-a folosit de situație ca să vorbească despre alte anxietăți pe care le avea. Unele care erau la fel de presante, doar că mai ușor de abordat în public.

— E doar... a început ea.

— Da? a dat din cap Makoto.

— Hai, a spus Kyoko, fără să-și poată ascunde nerăbdarea.

— Ei bine, în ultima vreme, mă confrunt cu niște îndoieli.

— Ce fel de îndoieli? a întrebat instantaneu Kyoko.

Flo și-a lăsat umerii să cadă și și-a coborât privirea spre măsura, fără să se poată uita în ochii lor.

— O să sune melodramatic, a spus ea și s-a oprit. Dar... pur și simplu nu sunt sigură ce fac cu viața mea.

Kyoko și Makoto o ascultau tăcuți, așteptând să continue. Makoto și-a stins țigara.

— Adică... nu știu dacă îmi mai place să... știți voi... dacă-mi mai place ceea ce fac.

— Ah, Flo-chan!

Pe fața perfectă a lui Kyoko apăruseră adâncituri, în timp ce i se zugrăvea pe chip o expresie de profundă îngrijorare.

— Treaba de la serviciu nu te lasă să te ocupi de traduceri? Pentru că, dacă e așa, putem să-ți mai reducem din ore din nou. Putem...

— Nu, a spus Flo, scuturând din cap. Nu e asta.

— Îți este dor de Portland? a întrebat Makoto. Ți-e dor de familia ta?

— Păi...

Flo s-a bălbâit, încurcându-se în cuvinte.

— Mi-e dor de mama, da, desigur. Și uneori mi-e dor de Portland. Dar nu asta e problema.

— Spune-ne!

Kyoko și Makoto s-au aplecat în față exact în același timp. Lui Flo îi era greu să nu se simtă de parcă ar fi fost supusă unui interogatoriu, dar nu se putea supăra pe ei. Erau prietenii ei și asta fac prietenii, nu-i așa? Țin unul la altul. Ce egoistă fusese să-i țină departe atâta timp!

Flo și-a suflacat mânecile puloverului și și-a sprijinit brațele de zgolite pe marginea măsuței.

— E vorba că... nu sunt sigură că mai găsesc vreo plăcere în a citi.

S-a oprit, simțindu-se stupid odată ce rostise acele cuvinte. Kyoko și Makoto păreau nedumeriți, dar ea a continuat.

— Ce vreau să spun e că întotdeauna am crezut că literatura și traducerile sunt cele mai importante lucruri din viața mea. Am lucrat atât de greu la traducerea acelei cărți, și apoi m-am chinuit s-o public...

— E o carte minunată, a întrerupt-o Kyoko, iar tu ai făcut o treabă extraordinară. Ești o traducătoare incredibilă...

Makoto i-a dat un ghiont ușor înainte să-și aprindă încă o țigară.

— Scuze, a spus Kyoko, lăsându-se puțin pe spate. Spune mai departe, te rog.

— Nu, e în regulă, a zis Flo.

Laudele lui Kyoko o făceau să nu se simtă deloc în largul ei. De fapt, laudele oricui aveau același efect. Cât de goale păreau cuvintele! Dar și acesta era unul dintre acele lucruri pe care nu le putea împărtăși.

— Sunt mulțumită de ce-am făcut, dar acum mă simt... nu știu... cumva goală. Nu vreau să par nerecunoscătoare, dar... Doamne, mă simt ca cea mai mare plângăcioasă acum. Vai, vai și aoleu!

Flo a scuturat din cap înainte să mai ia o înghițitură de ceai. Ce reprezentație jalnică! Ar fi trebuit să-și țină gura mai degrabă decât să-i împovăreze cu asta.

— Nu ești deloc așa, Flo-chan, i-a spus Kyoko încet. Deloc. Orice problemă e o problemă, indiferent dacă e mare sau mică.

— Cred că știu cum te simți, a spus Makoto, dând din cap gânditor.

— Ce vrei să spui? a mijit ochii Kyoko.

Makoto a plescăit iritat.

— Flo și-a împlinit visul.

— Ce știi tu de visurile ei? a întrebat Kyoko, dându-și ochii peste cap.

— Nu e vorba despre visurile ei în mod special. Dar știu câte ceva despre visuri în general.

A tras adânc din țigară și a suflat un alt nor imens de fum spre fetele de la cealaltă masă, care de data aceasta au dat la o parte fumul cu mâna din fața lor și s-au strâmbat.

Dar Makoto a continuat, cufundat în mica lui lume:

— Câteodată e periculos să-ți atingi visurile.

— Cine naiba te crezi? i-a aruncat Kyoko în zeflema și a scuturat din cap. Stai aici, fumezi și încerci să scoți cugetări filozofice. Te porți de parc-ai fi cine știe ce mare star de la Hollywood. N-o întrerupe! Flo-chan tocmai ne spunea cum se simte și te-ai trezit tu să îndrugi vrute și nevrute despre visuri, ca și cum ai ști despre ce vorbește. Taci. Și ascultă.

Makoto a scuturat din cap.

— Dar cred că știi ce vrea să spună...

— Las-o să termine!

— Ce-ar fi să mă lași *pe mine* să termin?

Flo nu s-a putut abține să nu râdă de falsa lor ciondăneală. Știa că doar se prefăceau pentru ea – ca un duet de comedie *manzai*¹ – ca s-o înveselească și s-o facă să se simtă mai bine. S-a aplecat în față și a ridicat mâna.

— Vă rog, nu vă certați! Vreau doar să spun că... Cred că Makoto are dreptate. Ce faci după ce ți-ai îndeplinit cel mai mare vis? Ce urmează?

Makoto și-a aprins încă o țigară și s-a lăsat pe spate, încrucșându-și brațele cu îngâmfare.

— Asta am crezut că voiai să spui.

I-a aruncat o privire scurtă lui Kyoko, care clătina din cap, maimuțărindu-l. A ignorat-o și s-a uitat la Flo din nou.

— E ca atunci când tipii ăia încep să concureze în Street Fighter II.

— Cum? a izbucnit Kyoko, de data aceasta părând cu adevărat exasperată. Cum anume e ca asta?

— Lasă-mă să termin! a spus el, ușor enervat.

1. Stil japonez tradițional de comedie, bazat pe schimburi de replici între două persoane.